

Олий таълимга инновацион педагогик технологияларни жорий этиш муаммолари

**СамДАҚИ асистентлари Р.Т. Парманова, Ш.З. Юзбоева, магистр
Бердиев Ж.**

Ҳар қандай инновацион жараёнларни жорий этиш назарияси ва амалиёти таҳлили асосида камида икки гурӯҳ муаммо аниқланади.

-Ўқитувчи томонидан таълимий технологияни эгаллаш ва уни олий мактаб амалиётига жорий қилиш муаммоси.

-Талабаларни ўқитувчи томонидан танланган таълимий технологияни қўллаш шароитида ўқишга тайёрлаш муаммоси.

Талабаларни янги таълимий технологияларни эгаллаш шароитида тайёрлаш муаммоси ечиш кўп жиҳатдан ўқитувчининг янги фаолият турига боғлиқдир.

Олий ўкув юртида янги технологияларни эгаллаш муаммоси, аксинча, умумий аҳамият касб этади. Чунки педагогик инновацияларнинг барча субъектлари у билан у ёки бу даражада бирдай тўқнаш келади.

Ўкув юртларида пайдо бўлган инноватор ёки унинг жуда кичик гурӯҳ янги фаолият тури ташувчиси сифатида ўзига хос намуна хисобланади. Бироқ бундай ҳолатда, тажрибанинг қўрсатишича, технологияни эгаллаш муаммоси жамао билан ечилмайди, чунки

инноваторнинг қийинчиликка, баъзан мухитнинг қаттиқ қаршилигига дуч келиши бошланади.

Интеграл технологияларни олий мактабда бирмунча оғриқсиз ўзлаштиришнинг йўли ректорат(деканат) қўллаб -кувватлаши остида ишлайдиган ўқитувчилар жамаоси тузишдир. Табийки, гуруҳ ядросини қандайдир методик тизим. Қатор ўқитувчилар анъанавий ўқитиши усулларини хуш кўрадилар ХЭНК Беккер тадқиқотининг кўрсатишича, ”анъанавий” ўқитувчи “конструтив” ўқитувчига нисбатан янги технологиялардан фойдаланиши учун уч карра кам иштиёқ билан ёндашар экан.

Бу кучсиз тайёргарликдан ҳам, иштиёқнинг йўқлигидан ҳам аник азият чекамиз. Шунинг учун барча фанлардан талабаларни ижодий фикрлашга ундейдиган, муаммоли вазиятларга эга бўлган масалалар, топшири қлар, ҳолатларни ўз ичига олган дарсликлар ва ўкув қўлланмалари шунингдек “Таълим, фан ва ишлаб чиқариш интеграциясида интеллектуал салоҳиятли ёшлар мамалакат тараққиётининг мухим омили” конференция материаллари услубий кўрсамалар яратиш зарур. Бу борада физика фанини ўқитишида талабаларга сифатли масалалар тавсия қилиш мақсадга мувофиқ бўлади. “Таълим тўғрисида”ги қонун ва “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури” асосида таълим-тарбия соҳасида олиб борилаётган туб исло ҳатларнинг бош ҳаракатлантирувчи кучи-янги педагогик технологияларни амалиётга татбиқ этишдан иборатdir. Олий таълим тизимида замонавий педагогик технологияларга асосланган таълим жараёни маҳсус фан ўқитувчисидан ижодкор фаолиятни талаб этади. Булажак мутахассис ўқитувчиларни янги педагогик технологиялар асосида ўқитиши йули билан таълим

жарёнини такомиллаштириш ва бошқа илғор тажрибаларни ўрганиб уларни дарс жараёнида қўллаш ҳозирги куннинг долзарб муаммоларидан ҳисобланади. Биринчи Президент И.А Каримов Ўзбекистон Республикаси Олий мажлисининг (1997 йил 29 август).

IX сессиясида сўзлаган нутқда амалиётга татбиқ этиш ўкув жараёнини технологиялаштириш билан узвий боғлиқлигини алоҳида таъкидлаб ўтган эди. Бу илғор педагогик ва ахборот технологияларни таълим тизими, саноат ва ишлаб чиқариш жараёнида қўллаш ва амалга тадбиқ этишни қўзда тутади. Янги педагогик технология- эски қотиб қолган қолипдан чиқиш янги- янги дарс бериш усулларидан моҳирона фойдаланган ҳолда талаба - ўқувчи билим даражаларини ошириб бориш, билим бериш билан бир вақтни ўзида дарсга боғлаб миллий маънавиятимиз элементларни талаба онгига сингдириб боришдир. Янги педагогик технология асосида чет тили дарсларини ўтишда айниқса, ноанъанавий дарс усуллари қўл келади. Биз қўйдаги ноанъанавий дарс турларини тавсия қиласиз. Бахс, саёҳат, конференция, мусабака дарси, Мўжизалар майдони, мунозара дарси, якуний синов дарси ва х.к. Янги педагогик технология асосида юқорида кўрсатилган ноанъанавий дарс турларининг ҳар бирида талаба ўқувчи актив ҳаракатланувчи куч, ўқитувчи ҳамкор сифатида иштирок этади. Янги педагогик технология асосида ўтилаётган дарсларда ўқитувчи талабаларга усталик билан яхши психологик таъсир этиб, дарсни бошқариш туради.

Фойдаланилган адабиётлар.

1. Tursunov I., Nishonaliyev U. Pedagogika kursi. T.2005
2. Munavvarov A.K. Pedagogika. “O’qituvchi”. 2007
3. www.pedagog.uz
4. www.ziyonet.uz